

8. Трудове право, право соціального забезпечення

Кучма О.Л.

доцент кафедри трудового права
та права соціального забезпечення
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
м.Київ, Україна

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ВИДІВ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ЯКІ ВРАХОВУЮТЬСЯ ПРИ ПЕРЕРАХУНКУ ПЕНСІЇ

Відповідно до частини 3 статті 63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»[1] усі призначені за цим Законом пенсії підлягають перерахунку у зв'язку зі зміною розміру хоча б одного з видів грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим Законом, або у зв'язку із введенням для зазначених категорій осіб нових щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (надбавок, доплат, підвищень) та премій у розмірах, встановлених законодавством. Перерахунок пенсій здійснюється на момент виникнення права на перерахунок пенсій і провадиться у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, у строки, передбачені частиною другою статті 51 цього Закону.

На виконання даної норми Закону прийнята постанова Кабінету Міністрів України від 13.02.2008 року №45 «Про затвердження Порядку проведення перерахунку пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17 липня 1992 р. №393»[2], пунктом 5 якої визначено наступне.

Для перерахунку пенсій грошове забезпечення враховується у розмірі, встановленому за відповідною посадою (посадами), в межах визначеної законодавством максимальної величини бази нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування з урахуванням таких його

видів: посадовий оклад, оклад за військовим (спеціальним) званням та відсоткова надбавка за вислугу років - у розмірах, установлених Кабінетом Міністрів України або керівником державного органу у межах його повноважень на момент виникнення права на перерахунок за відповідною посадою та військовим (спеціальним) званням; надбавки за знання та використання в роботі іноземної мови, почесне звання "заслужений" чи "народний", службу в умовах режимних обмежень, спортивні звання, доплата за науковий ступінь кандидата або доктора наук та вчене звання - у розмірах, установлених Кабінетом Міністрів України на момент виникнення права на перерахунок, якщо вони були фактично встановлені особі; щомісячні надбавки, доплати та підвищення, конкретні розміри яких за відповідними посадами (категоріями) установлені Кабінетом Міністрів України - у зазначених розмірах на момент виникнення права на перерахунок; інші щомісячні надбавки, доплати (крім доплати, розмір якої визначається як різниця між розміром грошового забезпечення до і після запровадження нових умов його виплати), підвищення та щомісячна премія - у середніх розмірах, що фактично виплачені за місяць, у якому виникло право на перерахунок пенсії за відповідною посадою (посадами) у тому державному органі, звідки особа звільнилася на пенсію; щомісячні надбавки за особливі умови служби (крім надбавки за службу у віддаленій місцевості) особам, звільненим з військової служби, які проходили службу та обслуговували ядерну зброю на об'єктах "С", у складальних бригадах ремонтно-технічних баз, у складі екіпажів атомних підводних човнів, на території військових полігонів, де проводилися випробування ядерної зброї або навчання із застосуванням такої зброї, та у військових частинах, що обслуговували космодром "Байконур", якщо такі надбавки виплачувалися їм на день звільнення із служби у відсотках посадового окладу, що встановлювалися до 1 січня 2008 р. для обчислення розміру пенсії, але не більше розміру надбавок за особливі умови служби відповідно до законодавства.

Аналізуючи види грошового забезпечення, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 13.02.2008 року №45, приходимо до висновку, що в ній не зазначено вичерпного переліку видів грошового забезпечення, які можуть бути встановлені в майбутньому.

Чи належить винагорода, запроваджена постановою Кабінету Міністрів України від 22.09.2010 року №889 «Питання грошового забезпечення окремих категорій військовослужбовців Збройних Сил, Державної прикордонної служби, внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ та осіб начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту Державної служби з надзвичайних ситуацій»[3] до виду грошового забезпечення, який має враховуватися для перерахунку пенсії?

Для отримання відповіді на дане питання необхідно з'ясувати правову природу згаданої винагороди.

Пунктом 1. Постанови Кабінету Міністрів України від 07.11.2007 року №1294 «Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб»[4] чітко визначено: установити, що грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу складається з посадового окладу, окладу за військовим (спеціальним) званням, щомісячних (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премії) та одноразових додаткових видів грошового забезпечення.

Таким чином, спеціальним нормативно-правовим актом визначено винагороду, яка має постійний характер, як окремий вид щомісячного додаткового грошового забезпечення.

Даний вид щомісячного грошового забезпечення не передбачений ч.3 ст.63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» як такий, що має бути врахований при здійсненні перерахунку пенсії.

Відповідно до п.9 Інструкції про розміри і порядок виплати щомісячної додаткової грошової винагороди військовослужбовцям Збройних Сил України, затвердженої Наказом Міністра оборони України від 15.11.2010 №595[5] розміри винагороди встановлюються наказами Міністерства оборони України (начальника Головного управління розвідки Міністерства оборони України) з урахуванням конкретної військової частини, займаної посади та особливостей умов проходження служби у межах видатків на грошове забезпечення, передбачених для Міністерства оборони України (Головного управління розвідки Міністерства оборони України) у державному бюджеті України на відповідний рік..

П.10 вищезгаданої інструкції визначає підстави зменшення винагороди: командир (начальник) військової частини (установи, організації) має право зменшувати розміри винагороди за: порушення статутних правил несення служби; особисті незадовільні показники командирської, бойової та мобілізаційної підготовки; уживання алкогольних напоїв (наркотичних речовин) у службовий час, прибуття на службу в нетверезому стані (у стані наркотичного сп'яніння); порушення вимог законів та інших нормативно-правових актів, які призвели до поломок військової (спеціальної) техніки й озброєння, пошкодження майна, інших матеріальних збитків, а також завдали шкоди здоров'ю військовослужбовців або інших осіб.

Тобто, для встановлення винагороди важливе значення має місце служби, займана посада та особливості проходження служби, а порушення дисципліни є підставою для зменшення розміру винагороди. Дані ознаки притаманні і іншим видам виплат: надбавкам, преміям.

Винагороду можна розглядати у широкому і вузькому розумінні. В широкому розумінні під винагородою розуміємо будь-яку одноразову, періодичну або щомісячну виплату відповідно до законодавства чи угоди сторін. У вузькому розумінні винагорода є додатковим видом грошового забезпечення.

Відповідно до спеціального законодавства, яке регулює питання грошового забезпечення військовослужбовців винагорода є одним із додаткових видів грошового забезпечення і її запровадження не є підставою для перерахунку пенсії, доки не будуть внесені відповідні зміни до ч.3 ст.63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» / Голос України. – 1992. - №84

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.02.2008 року №45 «Про затвердження Порядку проведення перерахунку пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17 липня 1992 р. №393» / Урядовий кур'єр. – 2008. - №33

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.09.2010 року №889 «Питання грошового забезпечення окремих категорій військовослужбовців Збройних Сил, Державної прикордонної служби, внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ та осіб начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту Державної служби з надзвичайних ситуацій» / Урядовий кур'єр. – 2010. - №183

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2007 року №1294 «Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» / Офіційний вісник України. – 2007. - №86. - ст. 3148

5. Наказ Міністра оборони України від 15.11.2010 №595 «Про затвердження Інструкції про розміри і порядок виплати щомісячної додаткової грошової винагороди військовослужбовцям Збройних Сил України» / Офіційний вісник України. – 2010. - №93. - ст. 3314